

MAGYAR VIDÉK.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: minden Szombaton.

Előfizetési feltételek:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egy szám ára	10 kr.

A lap kiadóhivatala Nobel Armin könyvkereskedésében van, hova az előfizetések küldendők, s minden egyéb küldemény is csak oda czimezendő.

Hirdetések

négyzet centimetryi tér szerint számítatnak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterét 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.

Nyitl tér petitsoronként 10 krral számítatik.

Az osztrák-magyar bank forgalmáról.

Városunk ország. képviselője Ráth Károly úr a „Pesti Napló“-ban a következő közérdekű adatokat közli:

Mintha minden úgy volna jó a hogy van, az osztrák nemzeti bank dualisztikus jogutódjával a kiegyezés óta egy cseppet nem foglalkozik a közvélemény. Ez pedig dicseretére válik a bank új kormányzatának, mert arról tesz tanúságot, hogy a sok vajudán keresztül ment szervezetlen belül Bécsben is telhetetlen iparkodnak az intézetnek fontos hatáskörét pontosan és pártatlanul betölteni és legalább a jelen normális időkben elfeledtetni azt, hogy a bankkérdés Magyarország érkei szempontjából semmivel sem nyert előnyösebb megoldást, mint a kiegyezés többi hasonló életbevágó közgazdasági vagy pénzügyi kérdései.

Hét új magyar bankfiók felállítása (Arad, Győr, Kolozsvár, N.-Kanisza, Pozsony, Sopron, Szeged, Kassa és Zágráb az előleg fizetése nézve már azelőtt fenállott.) azonkívül a főbb banküzletek 6 „melléklyei“-re kiterjesztése (Kecskemét, Miskolc, Fehértemplom, Pécs, Nagy-Becskerek, Versecz.) a levelezés utján való váltóleszámítás rendszeresítése: mindez a budapesti intézetnek valamivel nagyobb önállósága mellett, nem maradhatott hitelviszonyaikra jótékony kihatás nélkül. Ezt készséggel elismerve, nem szabad azonban szem elől tévesztetni, hogy a Magyarország egyezményileg megjelölt 50 millió frtyai ösdotáció egyáltalában nem állta meg ki a tüzpörböt, s hogy azon hitelkalamitások, melyektől tartva az ellenzék minden árnyalata oly erővelensébe küzdött az 1878-ki bankgyűlésen ellen, az újabb bankszabadalomnak még hét évi tartama alatt egész veszedelmükben előállhatnak. Ugyanis normális forgalmi viszonyok közt, vagy éppen az utolsó években állandósult üzletpangás közepette a jegybank expanzív ereje és hitelregulatori hivatása semmiféle irányban sem érvényesülhet. Hisz elégséges jellemző e tekintetben az előttünk fekvő főtámasztás jelentésében is kiemelt azon egy tény, hogy a mult évben a magán és társulati tőke versenye oly piaci kamatlábolt idézett elő, mely a bank kamatlábánál még 1 1/2%-kal is alább szállt, úgy, hogy a bank

magá is kényszerült a nyitl piacon a rendes kamatláb 14%-on alól leszámítolások eszközözlü, melyek különösen Bécsben a rendes leszámítolásokkal egyenlő magasságot értek el, tehát csak Bécsre nézve 1880-ban 150 millió frtra rugott az ily kivételes leszámítolások forgalma.

De még az állandó pénzösszeggel szemben is igazoltnak látszanak az 50 milliónyi dotáció elégtelenségére vonatkozó aggályok, ha az említett jelentés a Budapestben és a magyar fióktintézeteknél leszámított váltók és különle Lombard-kölcsönök 1880. december 31-iki állományát 44 3/4 millió frttal tünteti fel. Tehát már most csekély 5 millió híjjával el van érve a magyarországi dotáció!

A bank évközlölete 1880. év végén tett aranyban 65, ezüstben 108,3, összesen 173,3 millió frtot, a szaporodás 1879-hez képest 9 mill. — A bankjegy forgalom legmagasabb állását november 7-én érte el 352 mill., legalacsonyabb állását jun. 23-án 296 mill. frttal; decz. 31-én volt a bankjegy-forgalom 328,6 mill. frt. Az év folyamában átlagosan a forgalomban levő bankjegyek 53,23 %-kal érez által voltak fedezve.

A leszámítolási üzlet (4% kamatláb mellett) 1880-ban 658,7 mill. frtra emelkedett, melyből a magyar bankintézetekre 162,4 mill. — 23% esik; ezeknél az év végén leszámított váltók állománya 39,9 mill. volt, s pedig 26,4 mill. Budapestben, 13,5 mill. a magyar fióktintézeteknél. Örvendetes haladást mutat, hogy levelezési uton a magyar intézeteknél leszámítottott 19 mill. frt összege váltó, s másfelől, hogy a fizetés hiányában ovatolt váltók közül a magyar intézetekre csak 399 db = 22% esik. Még sem áll szoliditás tekintetében ez a magyar üzletvilág olyan nagyon az osztrákok mögött.

A lombard (értékpapírra adott) kölcsönök 102 1/2 millió frt 1880. év forgamáblól a magyar bankintézetekre csak 38 millió = 20% esik, 5 1/2% kamatláb mellett; az év végével volt a kölcsön-állomány ugyanezen intézeteknél 4,3 millió frt. Ugy a leszámítás, mint a kölcsön-üzlet legmagasabb állását m. é. november hóban érte el.

A mult évben engedélyezett jelzalog-kölcsönökből esik Magyarországra 163 kölcsön 3,971,600. frt-

tal, ezekkel együtt az év végén érvényben volt jelzalogkölcsönök kitétek a magyar korona országai terhére kerekszámban 60 millió frtot. Mindössze 91 1/2 millió frt névértékű 5%-kos záloglevél volt ugyanakkor forgalomban.

A banknak összes pénztári forgalma 1880-ban 7,700 millió frt impozans összegben nyer kifejezést, melyből a budapesti intézetre 400 millió esik.

A brutto-jövedelem 8,375,154 frtot, a kiadás 2,627,822 frtot, a tiszta jövedelem 5,747,331 frtot, tett, melyből 1880. évi osztalékként 38 frt 30 kr. = 6,88% jön minden részvényre. (Az új alakuló 10-es bankjegyek előállításai költségei 196 ezer frtra rugtak.) A tartalékalap 18 millió, a nyugdíjalap 3 1/2 millió frt.

Hát a 80 millió bankadósság törlesztése, melyből 24 milliónak elvállalása a magyar történelem legdicsestenebb lapján lesz feljegyezve? Erről nincs szó. Miután az 1880-diki osztalék ép úgy, mint az 1879-ki 7%-on alul maradt, mi sem fordítottat az új szabadalom óta amaz adósság törlesztésére, s mérgét lehetne rá venni, hogy a szabadalom lejártával, 1888. év végén a most már közel 80 millió bankadósság változatlanul fog ismét a politikai és közgazdasági jelentőségéből mitsem vesztett „bankkérdés“-re nehezedni.

Mit nem lehet jövőre végrehajtás utján lefoglalni?

A képviselőházban most van tárgyalás alatt a végrehajtási eljárásról szóló törvényjavaslat, mely tudvalevőleg kiegészítési részét képezi a polg. törvénykezési rendtartásról szóló novelláris tvjavaslatnak. Míg a szóbeliségnek hívei az utóbbi ideiglenes reform intézkedéssel egyáltalában megelégedve nincsenek, addig jogászi körökben alig van nézetkülönbség arra nézve, hogy a végrehajtási eljárás igen időszerű és korszerű irányban nyeri a rég sürgtetett szabályozást. — Azon helyzetben vagyunk,

ványozza benne mint a félvilág, hanem a nagy mellben, mely a világ-birodalom vágyait öleli magában, e nagy mellben csak a szívet szereti, és ez a szív osztatlanul az övé!

Hogy ne volna boldog?

Mikor a mindenség ura azt az utolsó gátat is kiszakította közülök, mely még külsőleg elválasztá őket egymástól, letörte ama kézzöl a bilincset, mely a szivjogánál fogva már oly régen az övé. Most már isten és emberek előtt e kéz is az övé.

Hogy ne volna boldog?

Mikor a hatalmas környezet félig gunyos mosolyát már nem kell látnia többé, mert a szolgálai alázatból, annyira meghajoltak most előtte, hogy arczukat sem látja többé csak a nyomorultan görnyedő hátak közepét!

Hogy ne volna boldog!

Mikor boldogságában nagy is tudott lenni, nem kívánt „czarevna“ lenni, nem lett „első aszszony“, hanem más tét azzá, oly ranggal övezett másst önkényt, ki ezt véte soha sem tehette volna meg!

* * *

Pedig mi más érzést — nem boldogságot — tákrú a fűndérszép szöke nő arca vissza, midőn izgatottan sebes léptekkel mérí pompás hajlékának szönyegét végig.

Meg-megáll az óriás ablakok tükör táblái előtt és némi vágygyal, sóvár nyugtalansággal futja pil-

lantása a hőlepte utcát át, szemével áthatni szeretné a távol fátylát, felfedezni a távol titkát, hogy ugyan miért nem jön, ki máskor már ilyenkor önfeládat nyugalmat keres az egyetlen szíven, mely 90 millió közlil egyedül hí hozzá?

Tudja, midőn fülei egyikét az üvegtáblára szoritja, — hogy ugyan nem hallja-e az őrség ádvözöl dob pergését — tudja, hogy a boldogság csak forró álom, melyet megtartani nem tud emberi kar.

Egy a távollólt tompult morajt hall, az ablakok megrezzennek, vel-k szive is, lázasan kezd dobogni, homlokán bizonytalan aggodalom pirja gyul ki, hiszen ő már boldogságában a legkisebb zajt is reszketni megtanult.

Azután elmerengve két tovább az üres utca fenékre, hiába keresve kételyeinek vigaszt, nincs oda írva semmi, meg ha volna is, a mindent betakaró ártatlan hó lassan szítálva eltakarván nyomát.

Arczán két kristály-csepp fut végig.

Hogy is lenne boldog!

Mikor egy taliga csengője, egy lépés zaja már kárhözatal rémiti őt.

* * *

Ott állnak az élettelen véres roncs előtt, kik már segíteni nem tudnak, megkísérlék még visszazerközölni a szíve a vért, mely már dobogni nem tud, egy percze sikerül, a törzs megmozdul, sze-

T é r o z a.

Le roi est mort, vive le roi. *)

Hogy ne volna boldog? ! ! . . .

Hiszen lábainál hever az az egy, kinek lábai előtt kilenczven millió ember fetreng. Szempillától várja boldogságát az az egy, kinek szempillájától 90 millió ember várja ödvét, rettegő kárhözátát. Birtokában az az egy, kinek birtokában örökké fáradtan sápadozik a nap, mert nem tud lenyugodni, az az egy, kinek érte hangosan, melegen dobog szíve, mig kilenczven milliónak a zsarnok jégkezeivel dermedti szívéit, azoknak nem szabad dobogni!

Hogy ne volna boldog?

Mikor rabszolgája az az egy, kinek a fél világ rabszolgája, mikor fölötté áll annak, ki isten kegyelméből, anyyi meg anyyi millió felistene, imádja őt az, kik népek szájai imádnak, osztózik imádatában a mindenhatóval, ha ugyan amaz még mindenhatóságának öntudatában ráér a mindenség örök urát imádni!

Hogy ne volna boldog?

Mikor ő nem is felisten hatalmát imádja, nem fénye kábitja érzékett, mikor nem a külsőséget bal-

*) A „Hymen“-ből.

hogya a következőkben megismertethetjük olvasóinkkal az új törvénynek a végrehajtásilag le nem foglaltatott ingóságokon, fizetésekre és munkabérekre vonatkozó humanus intézkedéseit.

51. §. Végrehajtás alá nem esnek, s csakígy fogva le nem foglaltatottok:

a) az isteni tiszteletről közvetlenül szánt tárgyak; b) az isteni tiszteletről szánt helyiségekhez tartozó szerelvények, a mennyiben nem magán tulajdon képeznek; c) a vallási ereklyék, de foglaltatottak lefoglalhatók; d) köz- vagy magán-hivatalhoz tartozó tárgyak, pecsétyomok, irományok, jegyzőkönyvek stb.; e) rendjelök, érdempénzek s egyéb díszjelök; f) közhatalnokoknak és a hadsereghez, hadi tengerészethez és honvédséghez tartozó személyeknek egyenruházata; g) a hadsereghez, hadi tengerészethez és a honvédséghez tartozó személyek fegyverzeté és a véderőbeli felszereléshez szolgáló eszközök, szerszámok, műszerek és lovak; h) a végrehajtást szenvedő és háznépének szükséges öltözetei, ágynemű, továbbá ugyanezek részére a legszükségesebb élelmi és tüzelőszerek a legközelebbi 15 napra, végre a szükséges konyha- és konyha-elény; i) a végrehajtást szenvedő és családja részére szükséges ima- és iskolakönyvek és taneszközök; k) a családi arczképek, de kereteik lefoglalhatók; l) a keresetmód folytatásához, a polgári rendeltetés betöltéséhez és a személyes biztonságához szükséges fegyverek; m) tudósok és művészeknek hivatásuk betöltéséhez szükséges könyvei, mintái és szerel; n) az iparosok, gyár munkások és napaszműveknél szükséges munkaszerel; o) az iparosoknak feldolgozás alatt álló anyag készlete 50 ft. erejéig; p) a végrehajtást szenvedő és háznép eltartásához szükséges egy tőle, vagy e helyett a végrehajtást szenvedő választásához képest két juh vagy két kecske, ugyiszen ezen állatok részére egy hónap időtartamra szükséges takarmány; r) a végrehajtást szenvedő által tulajdonul bírt, s általa házilag mivel, vagy mivellett szántóföldek bevetéséhez szükséges vetőmag 5 hectorit meg nem haladó mennyiségben. Lak- vagy fizethelyiség bérletéből felmerülő követeléseknél az m) és o) pontokban foglalt tárgyak végrehajtás alá vonhatók annyiban, a mennyiben a bérleti követelés más vagyon foglalásával teljesen nem fedezhető.

54. §. Álladalmi, törvényhatósági és községi szolgálatban lévő tisztviselők és hivatalnokok, egyház-községi lelkészek, állami, községi és felekezeti nyilvános tanintézeteknél alkalmazott tanárok, tanítók és tanítóok, a véderőhöz tartozó személyek, közhasználatra szolgáló gémozonnyú vasutak hivatalnokai, a nemzeti színháznál alkalmazott igazgatói, művészei és gazdasági tisztviselők, drámai és operai magán szereplők végül a börtönőrök, az állami hivatalnokok és a gémozonnyú vasutak szolgálói rendes fizetésnek, illetőleg várakozási illetéknek, személyes (működési) és korpót-díjainak legfeljebb egyharmada, és ez is csak úgy vehető végrehajtás alá, hogy a végrehajtást szenvedő részére évi 800 ft. a foglalalon túl is érintetlenül fennmaradjon. A főlebb elősorolt személyek lakpénzei csak lakbér fejében, a szolgálót után járó más illetményeik pedig éppen nem foglalhatók le.

55. §. Az 54. §-ban említett személyeknek, vagy ezek özevényeké nyújtják, vagy megdíjják, úgy-szintén a nyugalmazás folytán járó személyes pótdíjat, valamint a lelkészek aggyastjárói fizetési, szintén csak egyharmadrészen foglalhatók le, de csak úgy, hogy a végrehajtást szenvedő részére évi 500 ft. a foglalás után is szabad rendelkezésre fennmaradjon. Ha az 54. §-ban elősorolt személyek

nyugdíj helyett végkielégítést, vagy a véderőhöz tartozó személyek, katonai rangok elvesztésével kegydíjt kapnak; ez a végrehajtási foglaltság tekintetében, a nyugdíjjal egyenlőt tekintet alá esik.

Nyilvános számadásra kötelezett társulatoknál és gőzhajózási vállalatoknál alkalmazott hivatalnokok és szolgálók évi fizetésének és járandóságának vagy nyugdíjainak csak fele része és ez is csak úgy vonható végrehajtás alá, hogy a végrehajtást szenvedő részére legalább évi 500 ft. fennmaradjon. Ugyanezek özevényeké és gyermekeiké nyugdíjaira vagy az atya, illetőleg férj szolgálataért adományozott illetményeire, végrehajtás nem vezethető.

Napidíjaknak csak a naponta egy forint 50 krajcárt meghaladó része vonható végrehajtás alá. Azok napidíjai azonban, a kik legalább 500 forintura rugó és a végrehajtás alól mentesített nyugdíjt élveznek, korlátlanul foglalhatók. Munkabéreknek, ha nap vagy hétszám szerint fizetettek, csak azon részre vehető végrehajtás alá, mely naponta 1 forint 50 krajcárt meghaladnak.

A polgári házasság.)

I.

E hétnek legszenzacionalisabb eseménye a polgári házasságról szóló törvényjavaslat bejelentése az országgyűlésben, mit a kormány párt élénk éljenzettel fogadott.

Ma, midőn már minden fővárosi lap közölte az említett törvényjavaslat szövegét, annak ismeretét a t. olvasóközönség-nél feltehetem és áttérhetek az ügy kritikai oldalára. A mennyire áttekinthet és nyervehető, azt lehet mondani, hogy az összes sajtó a törvényjavaslatot élénken üdvözli, és ha kifogásol is itt-ott több tételt, ez a gondolkodó egyént annál kevésbé ejtheti tévedésbe a törvényjavaslat helyessége felett, mert valamennyi lap mintegy unisono hozzá tette: „ha emel többet nem nyerhetünk, elégedjünk hát meg ezzel, mert minden esetben haladás.”

Haladás biz az kétségtelenül, sőt az „Egyetértés.” a javaslat becsét az osztrák hasonmenü törvény fölé helyezi, mert míg Ausztriában, hogy polgári házasság létesíthető, egyik félnek vallás-tagadóvá kell lennie, addig a mi törvényünk az ily állapotot nem kívánja meg. Az elválasztás ellen is kemény álláspontot foglal el a javaslatunk, mi mindenesetre csak helyeselhető, de hogy közel mindenben foglalja el a kánon-jog álláspontját anélkül, hogy annak enyhítő eszközeivel rendelkezne, azt nem méltányoljuk, így például unokatestvérek közt a miniszterium subjectiv felfogásától függ a netán fennforgó akadály alul dispensálni, pedig ez alul a katolikusoknál is mindennapi a dispensatio, már pedig ha ott megengedik, itt plane teljesen szabad kellene lenni. Nagy hiányának tartják a javaslat-

*) Lapunk már foglalkozott e kérdéssel, most azonban, hogy a törvényjavaslat fölterjesztett, idején valóknak tartjuk tiszt. munkatársaink a „Győri Közlönyben” is megjelenő érdekes érvelését közzétenni. Szék.

ban, sietnek csókolni a kezét, mely most már vagy igen nagygyá, vagy igen kicsinyé képes tenni őket.

„Le roi est mort, vive le roi!” Csendesesen oszloknak szét, csak ketten maradnak vissza az elmult nagyság hulládjánál: az ki mindent nyert és az, ki mindent vesztett.

Soká nézi az utód elődje sápadt arcját, szeretné egy csókkal megköszönni neki, hogy oly nagygyá tette halála által, de nem tudja megbeszélani, hogy oly soká kellett várnia.

Elfordul, siet az ajtó felé s síetségében lábballöki az ott terdelő szenvedőt: mit bánja ő?, ha egyet eltapos is, neki van még más kilenczeven millió.

De végre is kegyes.

„Asszonyom, azt hiszem, megrongált egészszá-gének talán jót tenne Itália lege!” szólt elhaladva mellette.

A megrémült kívánsi tömeg pedig kívül, melyet oly biztatólag taszigáltak oldalba rendőrök, kőzások, oly kénytelen szives lelkesültséggel rivalg az éjben:

„Éljen III. Sándor ezár!”

Hild Viktor.

nak, hogy nincs tekintettel a Nazarenusok Baptistákra, de ezek figyelmen kívül hagyják azt, hogy a miniszterium mindaddig, míg a teljes vallásszabadság nincs törvényileg elismerve, a polgári házasságról szóló törvény is csak a törvényesen bevett válásfelekezetre lehet tekintettel, a korlátlan vallásszabadság behozatalára pedig a miniszterium a háztól egy izben sem kapott utasítást, midőn pedig ezt saját iniciatívából nem, eszélytelenül tenné, mert magára zúdná az összes válásfelekezetek papjait, mi pedig egy ideális, tisztán csak ideális szempontot nem kívánunk kulturkampfor, minek is? Az állam, mint olyan, vállalatlan, az ő szempontjából minden vallás csak tétélezés, történelmi productum, mely azonban az erkölcsiség fenntartására okvetlenül szükséges, miután pedig kétségkívül dolog, hogy minél homogenebb, egyöntetűbb az állampolgárok vallása, annál világosabb a kormányzati politika irányvonala; a kormány eszélytelenül, sőt hazafiatlanul eslekedni, a midőn felekezeti gyártásoknak tárt kaput nyitna mindaddig, míg nem az irányú erős vallási mozgalom őt ennek útjára nem tereli és így gyakorlatilag győzi meg annak szükségességéről, így volt ez a protestans és zsidó vallásra nézve, maradjon így ezentúl is.

A lapok ugyan inkább szerették volna, ha az obligat vagy facultativ polgári házasság hozatott volna be, mert a házasság polgári szerződés, tehát annak kötésének megerősítése az államhoz tartozik, de eltekintve attól, hogy mindaddig míg csak lehet, az állam már takarékosági szempontból is, úgy az anyakönyvek vezetését, valamint a házasságok kötését az általa nem fizetett egyházi személyeknél hagyhatja, minek elvona a catholicus házasságát a catholicus házasságot a catholicus paptól; csupán azért, hogy az állam azt mutassa ki, hogy ő az ur? ez nem volna egyeb, mint viszketeg, hatalmi viszketeg, annyival is inkább, mert a canonjog felfogása szerint a házasság szentség, melyet tehát csak pap szolgáltathat ki.

Mily gyakorlati eredménye lesz a polgári házasságnak, azt előre megmondani nem lehet; eleinte ugyancsak ritkák lesznek a vidéken, és különben is társadalmilag két rétegben fog inkább kötetni, u. m. 1) főrangnak, 2) a plebs között, a közép-sorúban ritkábban.

Dr. Leszlényi Inve.

TITKOS SZEREK.

Szabadságunk egyik reméletes kinövése, hogy a hírlapok hasábjain olvashatjuk mindnap a legborzasztóbb betegségek leírását, tüneteit, utána következők mindjárt az ellene ajánlt hatásos gyógyszer. Eddig leginkább a nagyobb lapokban hirdették azon hathatós gyógyszereket mindenféle betegség ellen, utóbbi időben pedig már a vidéki lapokban is találkoznak az ilyen hirdetésekkel; mi ugyan üzleti szempontból az illető lapnak hasznos hoz, de tekintve és tekintetben tapasztalatunkat sajnos, hogy ezen hirdetések által már igen sok bajt okoztak képzeltő vagy gyógyíthatatlan betegeknél, mivel ezen rémbetegségek — melyek ugyancsak az illető hirdető agyában léteznek — folytonos izgatottságban tartják az ily szegény betegeket vagy képzeltőket, tartván tőle, hogy ezen betegségbe esik, egészen beleéli magát ezen gondolatba. Ha megfontoljuk, hogy ezen titkos gyógyszerek feltalálói, hirdetői az ily hirdetésekért évenként sok ezereket fizetnek is csodaszert, ha tudományosan vegyelemzetik, nem egyéb, mint mind- den orvos által ismert gyógyszer vagy sokszor még az sem, úgy csakugyan kár az ilyen hirdetéseknek, köszönő elismerő leveleknek, még hitelt is adni, és aggodni, félni az ily bajbani megbetegedéstől. Meg kísértjük a mennyire láncosok előtt és ily lapban szabad felvilágosítás adni némely ily csodaszerről.

Titkos szereknek nevezik azon szerek, melyeknek alkatrészeit és összeállítását többnyire nem ismerjük, tisztességes gyógyszerárban nem igen kaphatók, elárúsításuk pedig hirdetések útján vagy titokban történik; mindkettőnél a feltaláló emberbol-dogító magasztalása és számos más meggyőző nyelvénynek köszönő levelei kíséretében hirdettek. Egészségtudomány szempontból nem csak ezektől kell óvakodnunk, melyek gyógyszerelőokra ajánlatnak, de a cosmetikai és pipere előlokra szolgált is Argus szemekkel kísérendők, mivel sokszor ezek is tartalmaznak ártalmas szereket és a nem időszert vagy helytelen alkalmazás által az egészséget, sőt az életet is veszélybe hozhatják. Kívánatos volna, ha nem csak

ezen esetleg ártalmas, de ártalmatlan szerek elárulása — ha ezek a nép kárára és bolondítására drága pénzért árulnának — se kereskedésben még kevésbé pedig gyógyszerárban készletben ne tartatnának. Leggyakrabban jutnak az ily szédelőgők kezébe — a műveltség nem igen magas fokán álló egyének — kik gyógyíthatlan betegségektől szabadulni akarván, utolsó filléroket is odaadják az oly hathatós és biztonságos ígért gyógyszerért. Ily szédelőgők (1) valami hatástalan, sokszor ártalmas, mindenképpel ismert házi szert vagy gyógyszer, titkos gyógyszert, a) ajánl egy egész sereg betegség ellen, a mely betegség okoszerű gyógykezelése annyira különböző és egymástól eltérő, hogy az, ki kissé ezen gondolkodni, felátlathatja, hogy az egész nem lehet más, mint ámítás, szédelgés. Elég odantalnunk, egy Hoff, Kwizda, Dubarry, Richter, Dr. Arny stb. hirdetésére és kiszámíthatjuk, mennyit költenek hirdetésükre és mily kereskedői fogásokkal állnak ezen emberbolygóit. Mily nagy lehet azon áldozatok száma, kik általuk kizsákmányoltatnak, megcsaltnak és drága pénzükért nem kapnak egyebet, mint valami czukrozizott vagy kenyerormorszálból készült labdacsokat. Egy másik és még szemtelenebb faját azok képezik, — kik a nagy hirdetési költségek megtakarítása szempontjából — kis könyvecskében, brochúrákban hirdetik szereiket és ezeket a népek osztogatják. Az ezekben leírt szerekek állítólag minden nyavalás betegségét meggyógyítanak. Az ily brochúrák telvék személté, ostobaságokkal és doroségekkel, felcizomázva tudomány színezettel. Le van benne írva a betegség lefolyása, következménye, ha nem gyógyíttatik az általa ajánlt szerrel, a mely itt és itt ennyi megennyi pénzért megvehető és a szegény, kétségbe esett beteg meg is veszi. Illustrációul egy példa: Dr. Arny „természeti gyógy módja” valami Ritter nevű egyöntölt, ki évek óta úzte azon piszkos, de jövedelmű mesterségét Németországban, egy Rajna melléki városban, de onnét kénytelen volt az ottani hatóságos erélyes föllepése miatt Luxemburgba költözni s jelenleg innen küldi szét gyártmányait Németországba, Austria-Magyarországra stb. Brochúréjében meggyűlyly nyelven beszél a néphez. Szere tudományosan egyezményezve áll: anisajol és fekete czukorból és ezen mixtum compositum 166 mond száz hatvanhat belső és külső betegségek ellen ajánlhatik hatásos és biztonságos; minden egyes betegséghez különösen használati utasítás van mellékelve. Még más ily — kivált Ausztriában híres, emberbolygó, valami „Laurentius” nevű Lipszében, ki azonkívül, hogy a dolgokról egész nagy terjedelmű könyvet írt, level útján gyógyít minden titkos betegséget, de csak azon föltétel alatt, ha a levélben 9 márká van mellékelve mint első honorárium, ekkor küld a hozzáfordult betegnek 60 szem labdacso, mely neki főleg 5 márkba kerül, ő pedig fizetett érte újra a gyógyszerért 120 márkot. Sok ilyen lehetne még felsorolni, de nem engedni; a lapok hivatalos ezeket itt bővebben elősorolni, még csak egy magyar embert akarok megemlíteni; ugyanis valami Báro Gombost Pestről. Ő készít egy általa ugynevezett „Erőstó italt”, mely a pestis, cholera, hasmenés, hányás, mell- és gyomorrák ellen ajánlhatik. Alkatrésze ezen csondaszer pedig közönséges fehér bor. De nem csak orvosszereket, hanem ugynevezett fizikai gyógymódokat is ajánlanak. Így léteznek villanyos láncok, melyek ha a folytonosan a testen hordoztatnak, megövnék mindenféle hűléstől, görcsöktől, csuszos bántalmaktól. Sokszor az ilyen szerekek vallási dicsőfényű könyvezik, hogy annál könnyebben átmíthassák a szegény népet. Ide tartoznak az úgynevezett mária-czelli és Sz-Benedek-féle csöppök vagy a híres „Eskorporok” melyek Drezdában állítólag egy zárdában gyártanak; állnak pedig hamuvá égetett szárákból, de megjegyzendő jól, ezeket karácsony utáni éjjel kell lenni, hogy használjanak.

Naplóról-napra nagyobb mérvet ölt ezen czikelli kereskedés, egyik oka hiányos törvényeinkben, másik és főoka pedig a hírlapok hirdeteiseben rejlik. Nem csak politikai vagy lapok, de jelentékeny kis lapok sőt orvosi folyóiratokban is találunk számos ily hirdetéseket, körülírva tudomány színezettel, ellátva ajánlatokkal áll és valódi Doctores és tudós Forországoktól és ezer meg ezer meggyőgynült ember közzsönő leveleivel. Ily levelet olvashatunk uralkodóktól, hercegektől, grófoktól, báróktól, polgároktól. Mindennek csak úgy lehetne véget vetni, ha a szegény népet felvilágosítjuk, intjük ezen szerekek megvételetől, mert nem csak hogy ártanak, még drágák is. A szegény beteg, ha ezen szereket is használta — természetesen siker nélkül — életuntta lesz. Olvashatjuk napunként X. Y. gyógyíthatlan baja miatt szíven löte magát. Utolsó reményét szegény ezen titkos orvos-ságban helyezte, miután ez se használta, úgy véget vetett életének. Neveljük, világoztassuk fel a népet és ha maga bír annyi ítéletbetelességgel a jót a rosszról, a hasznost az ártalmastól megkülönböztetni, vége is lesz ezen szédelőgők jelenlegi fényes fizeteinek.

Asculap.

„Abfertigolás.”

Vásutlak gyerkőzők szokása, hogy midőn haragjuknak más kifejezést nem adhatnak, úgy nyelveket öltik ki, vagy pedig gunyvevekkal illetik haragjuk tárgyát. S ha feltökent ugyanezen külön „Quod erat demonstrandum”-hoz nyulnak, úgy meg

lehetünk róla győződé, hogy a szellemi impotentia mellett jó adagja a rosszelettségnek is lakozik bennük. Az ilyen embereket pedig legjobb kerülni, mert nem érdemlik meg, hogy velük szóba álljunk. Körülbelül ezen gondolatokat támasztotta bennem a „Pápai Lapok” 15-ik számának azon közleménye, mely bevezetésül azt bizonyítja, hogy a helybeli kath. plébániatemplom „bazilika” végül pedig a rendes megszokott kerékvágásba jutva vastag személyeskedésbe lyukad ki, ezeket mondván: „De mit szólna ahhoz a „M. V.” ha mi még ezt mondanók, hogy példál az, a ki ma magát miniszteri engedély mellett Bánfinak nevezi: névbitorló, mivel nem a kaczagányos névelődéktől származik, hanem még mikor hátulgomolós inexpressibilitét viselt, Wolfshörndl Hanzinak hívták.”

Mit szólna ehhez a „Magyar Vidék?” Hát csak azt, mit minden komolyan gondolkodni tud ember, t. i. azt, hogy a ki olyant kérdezi tud megérdemelné, miszerint úgy bánjanak el vele mint a nyelvével öltögőző vásott gyerkőzőcsezel.

Miután pedig ezen ügyben csekély személyem van leginkább érintve, talán nekem is meg lesz engedve, ha vélemet elmondom.

Hát bizony engem a „Pápai Lapok” észjárása a legkevésbé sem lepett meg, mert közel multja után ítvél, minderre tartom képesnek. De habár nem lettem meglepetve, mégis magot nevettem, s a legkevésbé sem haragudtam meg. Így hát a „P. L.” kanyele megint nem sült el. És vajjon mért nevettem? Hát a „P. L.” azon felfedezésén, hogy az én előidém nem harezoltak a kaczagányos ősmagyarok sorában, hanem valahol Württembergben laktak s csak IV. Béla királyunk korában vándoroltak be Pozsony- és a határos megyékbe. Ezt ugyan a „P. L.” nem mondja, hanem csak azt, hogy én kiskoromban Wolfshörndl Hanzi, nem pedig Bánfi Jancsi voltam. Uramfia, hát azt hiszi a „P. L.” pletykázója, hogy én restellem azt, hogy Wolfshörndl Hanzi volt a nevem? Csálódik. Ellenkezőlég még azt is megmondom neki, hogy a mit ő titok gyanánt tálal fel annak a kis világnak a melyben mozog, azt a „Magyar paedagogiai szemle” tizenötödik példány a Királyhágnon tül részekbe is elvitte, mert mikor e lap az én csekélyesem arczképét és életrajzát kívánta hozni, én a legkevésbé sem titkoltam el, hogy családi ne-em Wolfshörndl volt, de el sem titkoltattam volna, mert régi nevetem is a hazai tanítósg jobban ismerte, mint a Horváth Lajosé Pápa járása. Sőt többet mondok, a mit éppen nem restellek, hanem a mire büszke vagyok: Én már nemesak Hanzi, hanem jókora „Haus” is voltam, mikor még nem tudtam magyarul, mostani nevemet pedig csak akkor — ezelőtt négy évvel vettem föl, mikor tudtam, hogy a magyar nyelvet legalább annyira már birom, hogy magyar nevet is érdemlek. Talán megtakarítottam volna az engedélyért járó öt forintot, ha családi nevem nem lett volna olyan, milyent Horváth Lajos-féle nyelv ki nem ejtne annakéll, hogy magát a ficzomolás vesztélyének ki ne tegye. — Szerény véleményem szerint az én érdemem, hogy magyarrá lettem, semmivel sem csekélyebb a Horváth Lajosnál, a ki magyarnak született.

Rossz tréfának tartom tehát, ha a „P. L.” szerkesztője engem a „Hanzi”-val vezálni akar, mert talán nem tudja, hogy a „Magyar paed. szemle” azon száma, melyben életrajzom megjelent, legalább annyi példányban van meg a pápaiaknál, mint a hány előfizetője van a „P. L.” helyben.

De már tréfának nem veszem, mikor engem névbitorlóknak mond. Kár hogy a „P. L.” szerkesztői közül az egyik doctor, a másik professor juris, és még azt se tudja, hogy a ki jogos, törvényes alapon áll, az nem lehet bitorló! Én nem az erdélyi, sem az alsólvendai „Bánffy” grófok és bárók hanem eszlőkőzi paraszterekbe nevét válsztottam, s hogy e nevet felvehessem, engedélyért folyamodtam Magyarországot alkotmányos belügyminiszterhez, a ki azt nekem a megfelelő törvényezik alapján meg is adta.

Nagyon együgyű egy teremtes lehet az a jogtanár, a ki ezeket tudva, engem bitorlóknak deklarál. De ugyanez a jogtanár lapszerkesztő is, s így tudomásának kellene lenni néhány irodalmi férfiúról, a kiknek szinten nem voltak kaczagányos előidek. Ezeket is névbitorlóknak tartja? No, Petőfi, Toldy, Kerényi, Endrődy, Erdődy stb. társaságában a „bitorló” czime, — különösen ha azzal a „P. L.” szerkesztője megtisztel, — részemről sohasem lesz casus belli.

Hosszasabban nyilatkoztam, mert Horváth Lajossal szemben ez az én journalista ultimatumom, írhat ő ezenek rólam, a mi neki tetszik, én réám nézve ő a journalistika és az irodalomterén „holt ember”, mert arra a térré, a melyen ő már nem vílőszereztelet mozog, én nem léphettek, mert én oly nem vislőszereztelet hátulgombolós inexpressibile!

Bánfi János.

Vidéki és helyi hírek.

Felkérjük tisztellett előfizetőinket, kiknek előfizetési idejük mult hó végével lejárt, hogy ezt mihamarabb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szünetkésében fennakadás történjék.

A m. hó 19-kén tartott bál alkalmával még utólagosan felkérve Dr. Klein Mór főbbi ur (Beckerek) 5 frt, mely nemeslelki adományáért fogadják szives köszönetünk a rendezőség nevében Dr. Guttmann.

A következő meghívót vették: „A helybeli nagy hitközség elemi iskolái szegény sorsu növendékeinek gyámoltására Pápa, 1881. évi április hó 2-dikán, a „Griff” fogadó nagyteremben hangverseny rendeztetik, melyre a nagyérdemű közönséget tisztellett meghívja a rendezőség. Helytárak: Támplászék 1 frt, állóhely 50 kr, deák és katonajegy 30 kr. Kezdeté 7 és fél órakor pontban. Jegyek folyó évi márczius 29-től kezdve előre válthatók Berrmüller Alajos és Wajdits Károly urak kereskedésében és este a pénztárnál. Fellépitésnek köszönettel fogadtatnak és hírlapnál nyugtáztatnak. Műsorozat: I. Réz. I. „Beteg leány.” Egressy Bénilől. Előadja a főiskolai énekar. II. „Erinnerung am Rhein.” Seyler Károltól. Harmoniumon előadja: Grechenek Béla úr. III. „Concert I. Allegro és Andante.” Mendelsóhntól. Zongorán előadja: Klein József úr. IV. „Tetemre hívás.” Arany Jánosól. Szaválja: Hercz Dávid úr. V. „29-ik ábránd.” Székelytől. Zongorán előadja: Gyurácz Ferencné asszony. VI. „Romance” — Ilka dalműből. „Doppeltól. Éneki Belesák Vilma k. a. VII. „E-mol concert (I. tétel).” Mendelsóhntól, Előadja zongora kísérettel Gottlieb Dezső úr. II. Réz. I. „Morcean de Salon.” Behrtól. Harmoniumon előadja Grechenek Béla úr. II. „Imprómtól. Allegro Nro IV.” Schuberttől. Zongorán előadja Klein József úr. III. „Magyar népdalok.” zongora kísérettel mellét éneki Belesák V. k. a. IV. „Ständchen.” Schuberttől. Zongora kísérettel mellét gondokán előadja Horváth J. úr. V. „Humoriszticus szavalt.” Előadja Szeglethy György úr. VI. „Legenda.” Viennasvzytől. Hegedűn. zongora kísérettel, előadja Gottlieb D. úr. VII. „Ej! dal.” J. Ottóól. Előadja a főiskolai énekar. (Tekintve a valóban nemes czélt, valamint azt is, hogy városunkban sok, nagyon sok a segélyezésre szoruló iskolás gyermekek száma, ezen hangversenyt legmegerlebbebb ajánljuk t. olvasónki pártfogásárá, ami is inkább, miután a műsorozat után ítvél, az est élvezetesnek ígérkezék. Szerk.)

Nyilatkozat. Tudomásomra jutott, hogy valami rossz nyelv az a hírt terjeszté rólam a városban, hogy én nyomdátul eladtam. Ezen valótlán hírral szemben kijelentem, hogy eszem ágában sincs nyomdátul eladni, hanem csak a bevezetés körül tessék némi változtatásokat. Mint eddig, úgy ezentül is iparkodni fogok, hogy t. vendétsémet jó munkáival olcsó árak mellett kielégítek.

Nobel Armin, nyomdátulajdonos.

A névmagyarosítás városunkban nem talált kedvező talajra. Nem is csuda, — mikor magyar lap oly közleményeknek ad helyet, melyek a magyarosított nevekkéll bíró egyéneket nevétségessé akarják tenni. Szerkesztőségünkben is többben oda nyilatkoztak, hogy a „Pápai lapok” utóbbi számában megjelent értelem közlemény folytán neveiket nem fogják magyarosítani. Pedig kár, mert az ilyenekkel nem kell törődni, annál kevésbé, mert a „P. L.” szerkesztőségének ősapái se voltak mind „kaczagányos magyarok”. Legalább úgy mondták ezt nekünk, a kik a dolgokba be vannak avatva, — de mi az ilyen fegyervekkel nem élünk. Miatlant lehet bármely magyar ember apja tőt, német vagy zsidó — csak magyarérelmü legyen és becsületes,

Mint lapunkban már jelezte volt, Bánfi J. polg. isk. igazgató vállalata az „Ifjuság és nép-könyvtár” Kókai Lajos budapesti könyvkereskedő kiadásába ment át. Ugyancsak ez a vállalkozó átvette az I. évfolyamnak még meglévő példányait s kemény szines disztáblákba köthte fogja kiadni. — Az „Orsz. rabeséglyöző egylett a foghúzákbán fellépitandó könyvtárakba Bánfi J. „A tizenharadik”, „Munka és jutalom”, „A felszemen” cz. — a kormány pedig összes előadáséllévitte fel az ifjusági és népkönyvtárak számára ajánlandó művek jegyzékébe, — noha ezek előtt sem ismeretlen, hogy annak, ki eddig azt a nyolcz elbeszélte írt, valamikor Wolfshörndl Hanzi volt a neve. Sőt ákadt egy részrehajlatlan kritikus, a ki a volt „Hanzi”-t regényírársra is szerkenti s e nemben is sikert vár tőle. Ezt csak azért mondjuk el, mivel ki akarjuk mutatni, hogy az egykori „Hanzi” iparkodik „bitorlot” nevének jó hírt szerezni.

Klein József, helybeli kereskedő úr múlt hó 26-án, kedves leánya születésnapja alkalmával házias táncmulatságot rendezett. E táncmulatság fél 2 órakor vette kezdetét és a társaság jó kedvvel csak késő este hagyta el Klein úr lakását. A tánczót különösen díszítette a füzértáncz, melyet Sz. S. úr sikerlően rendezett. — Eljén az ünnepeit!!!

Panaszt emeltek nálunk a helybeli tőbolyodott házában levő József nevű öreg ember ellen, a ki szabadosan kószál az utcákon s a mellette elhaladó egyházi személyeket a egorombább módon és csúszmáj szavakkal insultálja, miáltal nemcsak hogy a papi tekintélyt sértgeti, hanem általában véve botránnyt okoz. Elvárjuk az intézet vezetőjétől, hogy ennek véget vessen, mielőtt felsőbb helyen jelentés tétetnék.

A „Borsod”-ban olvassuk: Weltner Mór (városunk szülöttje szerk.) a Fáynd emődi bírtokának derék bérlője egész culturalis mozgalmat indított meg Emődön. — Nem régen ugyan is vasárnapi felolvasásokkal összekötött olvasókört alakított a nép közt. Legújában pedig egy heti 10 kros betétné alapuló segélyegyletnek létrehozásán fáradozik, melynek ismertetését a felhívással együtt lapunk jelen száma hozza. — Sok ilyen derék tevékeny polgárt kívánunk hazánkunk.

A „Képes családi lapok” 26-ik számának tartalma: Egy még nem ódázott zseni. Elbeszélések, irta Oláh Béla. — Csak hín áltatás. Prém József költeménye. — Emmi esküje. Novelle, Cserjés Lászlótól. — A szímalom, Latkóczy Mihály. rajza. — Ritka találkozás Eposod a Napoleonok korából. — A nihilista hajszja. Francia regény. (Folytatás.) — Az ezred kutyája. — Libácska a ludak közt. — A sz. István-templom katakombáiban. — Mozaik: Irodalom és művészet. — Történeti apróságok. — Egyvleg. — Szerkesztői füzetek. Képek: Libácska a ludak közt. — A sz. István-templom katakombáiban. (4 képpel.) Melléklet: A „Rejtélyes házasság” című regény 161—176. oldala. A birtékon: Hetimaptár. — Pályázati talányok. — Megfejtések. — Kérdések feleletek. — Hirdetések. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetés postával valánnyal Mehner Vilmos kiadóhivatalába, (Budapest kalap-utca 6. sz.) küldendő. E számhoz van mellékelve „Nővilág” cz. divatlapunk márczius havi száma.

A „Hymen” 12-ik számának tartalma: „A szerelemről” költ. (Benedek Aladár.) „Mindhalálíg”. Elb. (Brankovics György.) „Egy mindennapi történet.” Rajz. (Styx.) — „Könynyelmi asszony. Barber Ida regénye. — Rendes rovatok.

Uj lapok. „Magyar pénzügy” közgazdasági-pénz- ipar- kereskedelem- biztosítás- és közlekedési szaklap, megjelenik minden vasárnap. Szerk. Komros Alfréd Budapesten. Ára egy évre 6, félévre 3, negyedévre 1 frt. 50. — „Kossuth-Világ” politikai hetilap megjelenik minden szombaton. Szerkeszti Magyar Mihály Kolozsvárról. Ára egy egész évre 4 frt. félére 2 frt. évnegyedre 1 frt.

Megjelent. „Az idők jele” vagy a laudai nyolcvan esoda című műveisek, írta Abbé Gaudem, párisi kanonok, magyarra fordította Dr. Gyarmathy János. Ára 40 kr. Kapható Nobel Armin könyv- és papirkereskedésben Pápan.

Uj zeneművek. Taborzky és Parsch zenemű- kereskedésben Budapesten megjelent: A sehonnai Gabányi Árpád népszimfónének legkedveltebb dalai 1. Árok is van. . . 2. Még azt mondják. 3. Pej-paripám. 4. Fehér galamb. 5. Te kis galamb. 6. Azt mondta. 7. Ne hajtj a mende moudára. 8. Tölgem akár. 9. Szegelet ház. 10. Huzadd cigán. Énekhangra zongorakísérettel (vagy zongorára külön) szerző Sigmund Ákos 1 frt 50 kr.

Városunkban meghaltak múlt hó 24—30-ig: Fejes Jánosné, r. k. 75 éves, aggkor. Roth Péter gyermeke, izr. halva, éretlen. Szabó György leánya Julia, r. k. 3 hónapos, rángóros. Szom Józsefné, r. k. 46 éves, agyszélhűdés. Kis Pál, r. k. 44 éves, szélhűdés. Szabó Józsefné, r. k. 60 éves, tüdőlob. Kontrás Antal gyermeke József, r. k. 3 hetes, gyöngeség. Baumann József, r. k. tüdővész. Morvai J., r. k. 66 éves, szélhűdés. Bognár Gábor leánya Karolina, a. h. 16 éves, tüdőgömbök Hlcs Katalin gyermeke József, r. k. 1/2 éves, rángóros. Egyed Jánosné, r. k. 40 éves, szivkor. Fischer Miksa, izr. 21 éves, sorvadás.

Gabona-árak.

PÁPA:

100 klg. vágys métermázsánként.

Buza: jó 11 frt. 40 kr., közép 10 frt. 50 kr., aló 10 frt. 20 kr.
Rozs: jó 9 frt. 80 kr., közép 9 frt. 30 kr., aló 9 frt. — kr.
Árpa: j. 7 frt. 50 kr., 7 frt. — kr. és a. 6 frt. 80 kr.
Zab: j. 6 frt. 20 kr. k. 6 frt. — kr. s. 5 frt. 80 kr.
Temper: j. 6 frt. — kr. k. 5 frt. 80 kr. és a. 5 frt. 60 kr.
Burgonya: — frt. — kr. közép 1 frt. 20 kr.
Szén: j. 2 frt. 60 kr. k. 2 frt. 10 kr.
Zsup: j. 2 frt. — kr. közép 1 frt. 70 kr.

Pápan, 1881. Márt. 24. **Wolta József.** polgármester.

VASUTI MENETREND.

PÁPA-GYŐR-KIS-CZELL.

Indul:

Páparól Kis-Czell felé d. e. 12 ó. 24 p.; d. u. 7 ó. 54 p.
Győr felé d. u. 2 ó. 49 p.; regg. 6 ó. 42 p.

Érkezik:

Pápara Kis-Czellből d. u. 2 ó. 44 p.; regg. 6 ó. 12 p.
Győről d. e. 12 ó. 19 p.; d. u. 7 ó. 29 p.

Egy rettentő betegség, melytől sok népszálya zaklattatik.

E betegség a gyomornak kisebb rendtelenségeivel kezdődik, de ha elhanyagoltatik, megtámadja az egész testet, így a vesét, a májt, különösen az egész emésztési rendszert, nyomorultá tesz, s csak a halál szabadít meg ezen bajtól. A betegséget a beteg maga gyakran nem érti, de ha magát kérdézi, képes lesz meghatározni, hol és minő baja van. Kérdés: Van-e fájdalom, étkezés után érzek-e nyomást és a lehelésnél szorongatást? Sötét kedélyű vagyok-e, kisérve szűküléssel? Sárgás színezetűek-e a szemek? Nincs-e fődve a fölkelésnél a nyelv, torok s a fogak vastag nyálkával, kisérve a hátság ízével? Érzek-e fájdalmat az oldalban, vagy a hátgerincben? Nincs-e a jobb oldalban oly érzés, mintha a máj nagyobbodnék? Ha egyenesen állok, nem lep-e meg bágyadság vagy szédülés? A vizelet gyengén vagy erősen van-e színezve, illepedéssel összekötve, mely az edényben meglátszik? Étkezés után mindenféle szűkösztö az emésztés a has felfúvásával, nem okoz-e szeleket és puffogást? Nem jelentkezik-e gyakran erős szívdobogás? Ezen különböző jelek nem mutatnak egyszerre, de egyesek egyidőre kinyúznak a beteget és igen súlyos betegségek hírnökei. Ha e betegség hosszabb időt át tekintetbe nem vétetünk, száraz köhögést okoz, kisérve hánytatási kényzsertől. Későbbben piszkos, barna színezetű bört okoz, a lábák és kezek hideg veritékkel borítják. A mint a máj és a vesék lassanként mindinkább megbetegednek, rheumai fájdalmak jelentkeznek és a rendes gyógyítási mód haszatlannak mutatkozik ezen kínos betegség ellen. Igen fontos, hogy e betegség gyorsan és pontosan gyógyíttassék, mindjárt keletkezésekor, mi egy kevés gyógyszer által elérhető, mely a valódi szernek tekintendő az egész betegség elhárítására, az étvágy visszaszerzésére és az emésztő-szervek egészséges helyzetbe való visszatérítésére. A betegség „májbetegség”-nek neveztetik és a valódi és legbiztosabb szer ellene a „Shüker-kivonat”, névnyé-készület, mely Amerikában készült az Uj-Jork, London és Majnai-Franfurtban telepedett tulajdonos White A. J. számára. Ezen szer a betegséget tövben támadja meg és az egész szervezetből kirekeszti.

Fiókraktárak Magyar-, Erdély- és Horvátországban:

Fiókraktárak: Bpestén Török József gyógyszerész, Király-utca 7. **Eszék:** Gobeeki József. **Kaposvár:** Ágoston A. **Kismartón:** Grünér A. **Komárom:** Schmidbauer Nagy-Tapolcsány: Essippek J. **Sopron:** Reckert A. **Párkány:** Rogrien E. **Pécs:** Irgalmasok, Kovács M. **Pozsony:** Heinricze F., Pisztorj F., Soltz R. **Siofok:** Szabados Lajos. **Székesfehérvár:** Ság R. Braun L. **Zala-Eggerszeg:** Hollósy E. J.

Tulajdonos: **White J. A.** Fiókraktár nagyban Magyar-, Erdély- és Horvátország részére **Török J.** gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12.

Isten áldása van az ön HOFF JÁNOS féle gyógyszererein.

(Saját szavai egy meggyógyultnak.)

Gyógyítás a nyálkásodásnak, a malacs köhögésnek, az álmatlanságnak, tüdőbajoknak és lélezett hiányoknak.

Hoff János kir. tüzésos annak az összes európai utrakok udvari szállítójának, a koronás arányérem kerest tulajdonosának, a magyar és német rendek lovagjának, Gyár: Wien, Grabenhof 2. Gyári raktár: Stadt Graben, Biennenstrasse 8. 30 éves köhögésben szenvedtem, annyira, hogy 72 éves koromban alig bírtam léleketni. Feladtam mind-nem reményeséget az elthez, miután helyemben már mezduhni sem tudtam. Egy barátom, ki az előtt szintén az én bajomban szenvedett és a Hoff-féle malata kivonattal és egészségesen által meggyógyult, ajánlotta, hogy ezen gyógyszereket én is használjam. — Szerencse volt rám nézve, hogy köhögtem. Valóságos esoda történt velem, mert 21 palack elfogytatása után, legnagyobb meglepetésemre, kétségem végkép megszűnt, éremet ismét visszaszerttem, és így most nehézség nélkül tehetem a megszébb utakat. Kivonatom, miszerint ezen esemény nyilvánosságra jussom, hogy mindehki, ki ugy szenved, mint én szenvedtem, meg tudná, hol talál gyógyszerét nehéz szenvedésel ellen. Kér meg küldeni 100 palack malata sört és 10 kilo első számú malata esokoldat.

A legfényesebb Kiténtetése a Hoff János-féle malata gyógyszernek.

A valódi első Hoff-féle malata gyógyszer- és tápszer általános hasznosságának biztosítékául az azt használók által megkoronázva van. Szives tudomásra hozzuk kivonatom Hoff Jánosnak valódi első Hoff-féle malata gyógyszerere tett esaszári királyi és fejedelmi nyilatkozatokat. IV. Friedrich Vilmos király: „A Hoff-féle malata kivonattal j hatással van a gyomorra.” I. Vilmos császár szívesítette a gyártat legelsőbb keziratával, melyben gyomor erősítő erejét és kiváló jó ízét a Hoff-féle egészség sörnek ismeri el. (Lovagi kivonati okmány és kiténtetés). Ferencz Jozsef császár: „Orvendek önt ismét kiténtetheti.” A szász király: „Hoff-féle malata kivonattal igen jól tesz az anvakirálnéknak A dalkirály: „Orömmel győződtem meg gyógyhatásáról a Hoff-féle malata kivonattal.” Károly románfejedeleme: „Jó hírű önmek malata készítménye.” Valesi hercege: „Haladéktalanul kibővittem a gyógyhatásu malata kivonattal.” — Lajos-Oettingen Wallerstein hercege: „Emlékem kötelesség a Hoff János-féle malata kivonattal élmertem győghatásait általános közömludásra hozni.” Hohenzollern hercege: „Dutalban az ön érdemeinek — melyek oly jótékonyan hatnak az emberiségre — Hesseni gróf: „Elsimert a gyógyszerje az ön malata készítményeinek.” — Az általános tetszés, melyben az ön malata találmánya részesül.”

Öväs. Csak a valódi Hoff János féle készítményeket, a magyar és osztrák kereskedelemi bíróság bejegyzett védjegyével (a felfaltaló arczképe) követelendő. — A mások által gyártott hamisítványok nélkülözök a gyógyfóvel és a valódi készítés módját a Hoff János-féle malata készítménynek és az orvosok véleménye szerint ártalmasok lehetnek.

A valódi Hoff János-féle malata-mellezükorkák két papírban vannak.

Fiókraktár Pápan Bermüller Alajos urnál.